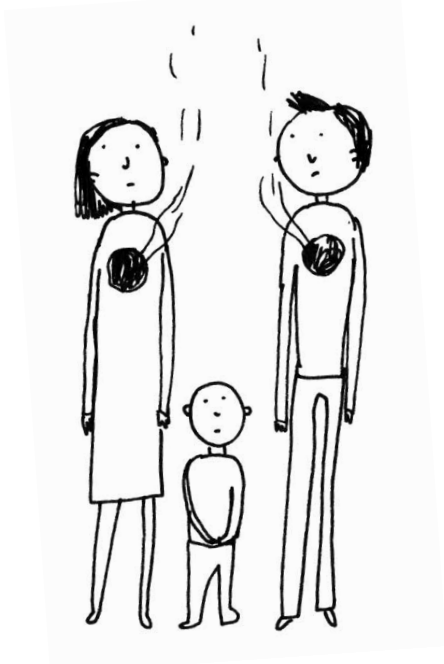

34.

Rozvod manželství a rozchod rodičů

Vladka s Johanem to v manželství delší dobu neklape, před několika dny se navíc Vladka přiznala k nevěře. Po velké hádce je nyní mezi nimi komunikace na bodu mrazu, nemluví spolu a vzájemně se ignorují. Zároveň ale nemá ani jeden dostatek energie a odvahy na to, aby se spolu pokusili vymyslet, co dále. Rozvod? Nebo spolu zůstat, ale žít si „po svém“? Jejich pětiletý chlapec vypadá situací zdánlivě nedotčen, snaží se oba rodiče rozveselit a vzorně doma pomáhá s drobnými úkoly. Vladka nakonec přišla za Johanem s tím, že o jejich vztah stojí a ráda by ho ještě nějak zkusila napravit. Johan byl v takové apatii, že už mu to bylo jedno, ale nakonec souhlasil, že jako poslední šanci mohou zkusit manželskou poradnu.

První krok k překonání krize mají za sebou. Jak to bude vypadat dál, záleží na tom, jak se jim tuto příležitost podaří využít.

MANŽELSTVÍ

Manželství je trvalý svazek muže a ženy. Z pohledu zákona se jedná o základní právní institut, jehož účelem je založení rodiny, řádná výchova dětí a vzájemná podpora a pomoc. Podle občanského zákoníku mají muž a žena v manželství rovné povinnosti a rovná práva, jsou si navzájem povinni úctou, jsou povinni žít spolu, být si věrni, vzájemně respektovat svou důstojnost, podporovat se, udržovat rodinné společenství, vytvářet zdravé rodinné prostředí a společně pečovat o děti. Uzavřením manželství vzniká významný právní vztah s mnoha důsledky, např. vznik společného jmění manželů, domněnka otcovství, společný nájem či vzájemná vyživovací povinnost.

Rozvod manželství je jedním ze způsobů zániku manželství. Základní podmínkou zákona pro rozvod manželství je, že soužití manželů je hluboce, trvale a nenapravitelně rozvráceno a nelze očekávat jeho obnovení.

Možnosti rozvodového řízení:

- tzv. rozvod nesporný,
- tzv. rozvod sporný.

TZV. ROZVOD NESPORNÝ

Předpoklady rozvodu „nesporného“:

1. Manželé, kteří jsou rodiči nezletilého dítěte, jež nenabylo plné svéprávnosti, se dohodli na úpravě poměrů tohoto dítěte pro dobu po rozvodu a soud jejich dohodu schválil. Rozhodnutí soudu musí být v právní moci.
2. Manželé se dohodli na úpravě vzájemných majetkových poměrů, bydlení, popřípadě výživného pro dobu po rozvodu.
3. K návrhu na rozvod se připojí druhý manžel.

4. Ke dni zahájení řízení o rozvod trvalo manželství nejméně jeden rok a manželé spolu déle než šest měsíců nežijí.

Zjistí-li soud, že jsou splněny všechny shora uvedené zákonné podmínky pro „nesporný“ rozvod manželství, nebude v řízení vůbec zjišťovat příčiny rozvratu manželství a manželství rozvede. „Nesporný“ rozvod bude soudem vyřízen v poměrně krátké době, oproti rozvodu „spornému“, který může trvat déle.

TZV. ROZVOD SPORNÝ

Jestliže se manželé nedohodnou na „nesporném rozvodu“, čeká je rozvod „sporný“. Návrh podává jeden z manželů. U sporného rozvodu manželství je soud totiž ze zákona povinen zkoumat příčiny. Každý z účastníků řízení – manželů – pak musí svá tvrzení – manželů – pak musí svá tvrzení ohledně souladnosti, nesouladnosti či rozvratu manželství prokázat (listinami, svědeckými výpověďmi apod.).

VYPOŘÁDÁNÍ SPOLEČNÉHO JMĚNÍ MANŽELŮ

Zánikem manželství zaniká i společné jmění manželů. Zanikne-li manželství, měli by rozvedení manželé vypořádat společné jmění manželů, v opačném případě po uplynutí tří let od právní moci rozvodu manželství nastane zákonná fikce vypořádání společného jmění manželů.

Zákon stanoví, že nedohodnou-li se manželé nebo bývalí manželé jinak, jsou podíly obou manželů na majetku patřícím do jejich společného jmění stejné, přičemž každý z manželů nahradí to, co ze společného majetku bylo vynaloženo na jeho výhradní majetek, a to, co druhý manžel vynaložil ze svého výhradního majetku na společný majetek.

Při vypořádání společného jmění manželů je nutno přihlídnout především k potřebám nezletilých dětí, dále k tomu, jak se každý z manželů staral o rodinu, zejména jak pečoval o děti a o rodinnou domácnost, a dále k tomu, jak se každý z manželů zasloužil o nabytí a udržení majetkových hodnot náležejících do společného jmění.

Dohoda o vypořádání vyžaduje písemnou formu, pokud byla uzavřena za trvání manželství nebo pokud je předmětem vypořádání věc, u které vyžaduje písemnou formu i smlouva o převodu vlastnického práva, s tím, že podpisy manželů musí být úředně ověřeny v případě, kdy se dohoda předkládá soudu u „nesporného“ rozvodu manželství, a v případě, že se vypořádávájí nemovitosti.

NESEZDANÍ RODIČE

Pro osoby žijící v nesezdaném páru se často používají pojmy „druh“ a „družka“. Ačkoli občanské právo, a tedy ani občanský zákoník, tyto pojmy nezná, lze se s nimi setkat v jiných právních oblastech – v právu sociálního zabezpečení a v pracovním právu. Z hlediska občanského práva jsou pro vztah druh–družka významné pojmy osoba blízká a společná domácnost.

Z tohoto titulu vznikají určitá vzájemná práva a povinnosti mezi nesezdanými rodiči, např. v dědickém právu. Oba nesezdaní rodiče jsou si rovni a mají vůči dětem stejná práva a povinnosti. Výživné mezi druhem a družkou upraveno není, výživné si poskytují vzájemně pouze na základě dobrovolnosti. Otec dítěte, za kterého není matka provdána, je povinen jí poskytnout výživu po dobu dvou let od narození dítěte a přispívat jí v přiměřeném rozsahu na úhradu nákladů spojených s těhotenstvím a porodem.

Vzájemný vztah nesezdaných rodičů končí rozchodem. Vypořádání majetku právní předpisy neřeší. V případě, že se rodiče dohodnou na výchově a výživě vůči dětem a oba dohodu dodržují, není třeba, aby o výživném a výchově dětí rozhodoval soud. V opačném případě může matka nebo otec (ideálně oba společně formou dohody předkládané soudu ke schválení) podat návrh k opatrovnickému soudu, aby rozhodl o výchově a výživě k nezletilým dětem.

MEDIACE

Mediace patří mezi tzv. alternativní způsoby řešení sporů a je vhodná i pro řešení rodinných sporů. Jde o metodu, jež je souborem různých, zejména komunikačních, technik. Rodiče, kteří řeší spor, se obrátí na nezávislou a nestrannou třetí osobu, tzv. mediátora, aby jim zprostředkovala (pomohla) nalézt smírné řešení jejich sporu. Je-li mediace úspěšná, končí uzavřením tzv. mediační dohody, která mezi stranami ruší dosavadní sporná práva a nahrazuje je právy novými, vycházejícími z obsahu mediační dohody. Tvůrci této dohody jsou vždy strany sporu, nikoli mediátor.

INFORMACE

- Asociace mediátorů České republiky: www.amcr.cz
- www.mediace.cz
- zustavamerodici.cz

PRÁVNÍ PŘEDPISY

- § 755 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

DOPORUČENÍ

Rozhodnutí podat návrh na rozvod manželství nejdříve důkladně zvažte. Zkuste zajít do manželské poradny nebo najít jiné řešení. Rozvod manželství by měl být až tím posledním způsobem, jakým by měli manželé řešit vzájemné neshody či problémy v manželském soužití. Často se totiž povede manželskou krizi překonat a harmonický vztah obnovit. Vztahy zpravidla procházejí určitým vývojem.

Zvlášť rozvážně by k rozvodu manželství měli přistupovat zejména manželé, kteří ještě pečují o nezletilé děti. Jsou to právě děti, jichž se rozvod jejich rodičů nejvíce dotkne a mnohdy u nich zanechá

dlouhotrvající a v některých případech i doživotní traumata. Snažte se proto děti do svého konfliktu nevtahovat. Umožněte si vzájemně realizovat práva a povinnosti vůči dětem co nejvíce rovnoměrně. Jeden rodič by neměl mít jen povinnosti (domácí úkoly, praní a vaření atd.) a druhý jen zábavu o víkendu.

Pokud se rozhodnete situaci řešit rozvodem, doporučujeme tuto situaci řešit „nesporným“ rozvodem. Dohodněte se na rodičovské zodpovědnosti k nezletilým dětem pro dobu do i po rozvodu manželství a na vypořádání majetku. Vhodným prostředníkem ke zprostředkování dohody může být mediátor.